

УДК 330.14:339.13(477)

РИНОК КАПІТАЛУ В УКРАЇНІ: СУТНІСТЬ, ЕКОНОМІЧНА РОЛЬ, ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ

Студ. В.І. Прима, гр. БІЕ 1-13

Науковий керівник доц. Т.М. Булах

Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Метою є дослідження ринку капіталу в Україні, виокремлення проблем його розвитку та надання пропозицій щодо їх вирішення.

Завдання дослідження полягає у визначенні сутності та економічної ролі ринку капіталу, аналізі проблем його розвитку в Україні та наданні рекомендацій щодо покращення його функціонування на основі використання провідного досвіду країн з розвинутою ринковою економікою.

Об'єкт та предмет дослідження. Об'єктом дослідження є процес формування та розвитку ринку капіталу в Україні. Предметом дослідження є теоретико-методичні та практичні засади формування та розвитку ринку капіталу в Україні.

Методами та засобами дослідження є наступні: порівняльний та системний аналіз, структурно-функціональний аналіз, загальнонаукові – індукція, дедукція, узагальнення, синтез, контент-аналіз публікацій.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів. Визначено особливості формування та розвитку ринку капіталу в Україні, дістали подальшого розвитку теоретичні і науково-методичні положення цього процесу для надання рекомендацій щодо покращення його функціонування.

Цінність і практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що їх використання дозволить покращити розвиток ринку капіталу в Україні.

Результати дослідження. Ринок капіталу – це частина фінансового ринку, де формуються попит і пропозиція в основному на середньо- і довгостроковий позиковий капітал, специфічна сфера ринкових відносин, де об'єктом угоди є наданий у позику грошовий капітал і де формуються попит і пропозиція на нього.

З функціональної точки зору ринок капіталу — це система ринкових відносин, що забезпечує акумуляцію і перерозподіл грошових капіталів з метою забезпечення процесу відтворення; з інституційної - цей сегмент фінансового ринку виступає як сукупність кредитно-фінансових установ, фондових бірж, через які рухається позиковий і акціонерний капітал.

Він виконує такі функції: а) об'єднує дрібні розрізнені грошові заощадження б) трансформує грошові кошти в позичковий капітал в) надає позики державним органам і населенню для покриття бюджетного дефіциту, фінансування частини житлового будівництва [3].

Тому його нормальне функціонування сприяє зростанню виробництва, збільшенню товарообігу, руху капіталів усередині країни, трансформації грошових заощаджень у капіталовкладення, відновленню основного капіталу.

Складовими ринку капіталів є: фондовий ринок або ринок довгострокових цінних паперів; кредитний ринок.

З точки зору джерел залучення коштів ринок капіталу включає: боргові ринки, або ринки кредиту. За допомогою фінансових інструментів суб'єкти господарювання беруть гроші в борг і використовують їх на свої потреби. Основними фінансовими інструментами на цих ринках є облігації, закладні та векселі термін обігу яких

перевищує 1 рік; ринки акціонерного капіталу. За допомогою акцій інвестори мають можливість об'єднати гроші, вкласти їх у певний проект, а прибутки розподіляти пропорційно до вкладених коштів [2].

Економічна роль цього ринку полягає в його спроможності об'єднати дрібні, розрізнені кошти й у такий спосіб активно впливати на концентрацію і централізацію виробництва та капіталу.

Основними учасниками ринку капіталів виступають: первинні інвестори, спеціалізовані посередники, позичальники.

Сьогодні найбільш розвиненим ринком капіталу є ринок США. Йому притаманні наявність могутньої кредитної системи і розвинутого ринку цінних паперів, високий рівень нагромадження грошового капіталу, широка інтернаціоналізація, розгалуженість.

Ринок капіталу в Україні залишається досить нерозвиненим. Основними причинами відставання національного ринку капіталу є: відсутність скоординованої державної політики, спрямованої на його перетворення в один з головних механізмів реалізації інвестиційного потенціалу національної економіки; недосконалість законодавства, що регулює діяльність на ринках капіталу; недостатньо сформована інфраструктура ринків капіталу [2], дворівнева банківська система, брак ліквідних активів, нестача фінансових ресурсів. Саме такі та інші причини справляють негативний вплив на економічний стан країни, позначаються на формуванні економічної політики і фінансовій безпеці держави.

Виправлення зазначених вад ринку капіталу в Україні потребує як поліпшення загальноекономічних умов (структурної перебудови економіки, вдосконалення законодавчо–нормативної бази, поліпшення процесу розкриття інформації на основі загальносвітових стандартів), так і активізації участі держави у створенні передумов для ефективного спрацювання ринкових механізмів, у підтримці або безпосередньому створенні інститутів ринку за принципами та стандартами, прийнятими в ЄС [1].

Висновки. Отже, на нашу думку, Україна має усі об'єктивні передумови для динамічного поступу до цивілізованих ринків капіталу. Основними напрямками його розвитку мають стати: розвиток одночасно попиту на капітал, та його пропозицію; узгодження темпів розвитку фінансового і реального секторів економіки; проведення фундаментальної реформи чинної системи фінансового регулювання і контролю (насамперед, для попередження кризових ситуацій), вдосконалення механізмів підтримки НБУ фінансових інститутів у частині надання ліквідності й компенсаційного фінансування.

Ключові слова. ринок капіталу, фінансові ресурси, ліквідність, фондовий ринок, інвестиційний потенціал.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Белінська Я. В. Український ринок капіталу: стан, проблеми, шляхи розвитку / Я. В. Белінська, О. І. Дудар // Режим доступу: old.niss.gov.ua/book/StrPryor/SpPrior_13/17.pdf.
2. Національна економіка: підруч. – Режим доступу: pidruchniki.com.
3. Фінансовий ринок: підруч. – Режим доступу: bookz.com.ua.